

PRAKSISOVERSIGT · PLANKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over habitatvurdering og bilag IV-arter i planlægningen

Planklagenævnets prøvelse af kommunernes habitatvurdering og bilag IV-beskyttelse i lokalplaner, kommuneplaner og landzoneafgørelser

Version 1 · Opdateret 29. maj 2026 · 12 afgørelser · 2018-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Når en kommune tilvejebringer en lokalplan, et kommuneplantillæg eller træffer en landzoneafgørelse, skal den efter planhabitatbekendtgørelsen vurdere både virkningen på internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000) og på de strengt beskyttede bilag IV-arter som flagermus, padder og markfirben. Planklagenævnet prøver som klageinstans, om kommunen har overholdt disse regler – og nævnets praksis viser, at et mangelfuldt oplysningsgrundlag om bilag IV-arter er en væsentlig retlig mangel, der fører til, at planen ophæves. Denne oversigt samler Planklagenævnets afgørelser om habitatvurdering og bilag IV-beskyttelse i planlægningen og holder dem op mod EU-Domstolens og de danske domstoles parallelle praksis.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Planklagenævnet kræver konkrete, opdaterede undersøgelser af bilag IV-arter, når der er holdepunkter for, at fx flagermus, padder eller markfirben kan forekomme – generelle opslagsværker som Dansk Pattedyratlas er ikke et tilstrækkeligt grundlag.
- 02** Planklagenævnet afviser, at en kommune kan inddrage afværgeforanstaltninger (soft start, paddehegn, driftsstop, udslusning mv.) i selve væsentlighedsvurderingen for derved at undgå en fuld konsekvensvurdering af et Natura 2000-område.
- 03** Planklagenævnet accepterer nærhed til et Natura 2000-område, når en væsentligheds- eller konsekvensvurdering på objektivet videnskabeligt grundlag kan udelukke skade på områdets integritet.
- 04** Manglende konkret undersøgelse af bilag IV-arter, hvor arternes tilstedeværelse ikke kan udelukkes, er en væsentlig retlig mangel, der fører til ophævelse (annullering) af lokalplan og kommuneplantillæg i deres helhed.
- 05** Vurderingen af både Natura 2000 og bilag IV-arter skal fremgå udtrykkeligt af planens redegørelse henholdsvis af landzone- eller dispensationsafgørelsen, jf. planhabitatbekendtgørelsens § 3, § 4 og § 7, stk. 3.

- 06** Planklagenævnet prøver kun retlige spørgsmål og tilsidesætter ikke kommunens faglige skøn, når oplysningsgrundlaget er fyldestgørende – men spørgsmålet om, hvorvidt grundlaget overhovedet er tilstrækkeligt oplyst (officialprincippet), er i sig selv et retligt spørgsmål.
- 07** Et solidt grundlag forudsætter typisk feltundersøgelser på de rette årstider og med egnet teknik (lytninger/detektorer for flagermus), idet manglende registrering ikke er bevis for arternes fravær.
- 08** Domstolene har bekræftet og skærpet nævnets linje: byretten kendte i Middelfart-sagen en stadfæstende nævnsafgørelse ugyldig, netop fordi undersøgelserne af bilag IV-arter var utilstrækkelige.

Retsgrundlaget: planhabitatbekendtgørelsen og Planklagenævnets prøvelsesintensitet

Planlægningens habitatpligt udspringer af EU-retten. **Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3** kræver en konsekvensvurdering af planer og projekter, der kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, og **artikel 12** pålægger medlemsstaterne en streng beskyttelsesordning for de arter, der er opført på direktivets bilag IV – i Danmark bl.a. alle flagermusarter, stor vandsalamander, løvfrø, spidssnudet frø og markfirben. Også [fuglebeskyttelsesdirektivet \(2009/147/EF\)](#) spiller ind for bilag I-fugle. Reglerne er for planlovens område gennemført i **planhabitatbekendtgørelsen** (bekendtgørelse nr. 1383 af 26. november 2016), der efter en søgning i pending-ændringer fortsat er gældende uden vedtagne, ikke-konsoliderede ændringer.

Bekendtgørelsen arbejder i to spor:

- **Natura 2000:** For planforslag skal redegørelsen indeholde en væsentlighedsvurdering, og [§ 3, stk. 2](#) bestemmer, at planen ikke kan vedtages, hvis det ikke kan udelukkes, at den skader områdets integritet. For landzone- og dispensationsafgørelser efter [planloven § 35](#) og § 19 gælder det tilsvarende krav i [§ 4](#).
- **Bilag IV-arter:** Efter [§ 7, stk. 1](#) kan der ikke gives tilladelse mv., der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder, og efter [§ 7, stk. 2](#) kan et planforslag slet ikke vedtages, hvis gennemførelsen har sådanne virkninger. Vurderingen skal fremgå af afgørelsen eller redegørelsen, jf. [§ 7, stk. 3](#).

Beskyttelsen kan kun helt undtagelsesvist fraviges – for Natura 2000 efter [§ 6](#) (bydende nødvendige samfundsinteresser) og for bilag IV-arter efter [§ 8](#), der gennemfører habitatdirektivets **artikel 16**.

Planklagenævnet er et uafhængigt klagenævn, jf. [lov om Planklagenævnet § 1, stk. 2](#), og prøver efter [planloven § 58, stk. 1, nr. 3](#) alene **retlige spørgsmål** ved planvedtagelser (og efter nr. 1 landzoneafgørelser efter § 35). Nævnet beskriver gennemgående sin kompetence således – her fra solcellesagen ved Torrild, **j.nr. 24-07901**:

Retlige spørgsmål omfatter alle spørgsmål om lovligheden eller gyldigheden af trufne afgørelser, herunder fortolkning eller forståelse af lovbestemmelser samt overholdelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Det er ikke et retligt spørgsmål, om en plans indhold er hensigtsmæssigt.

Deri ligger nævnets prøvelsesintensitet: Planklagenævnet tilsidesætter ikke kommunens **faglige skøn** (fx artsbiologiske vurderinger), når oplysningsgrundlaget er fyldestgørende, men spørgsmålet om, hvorvidt grundlaget overhovedet er tilstrækkeligt oplyst – officialprincippet – er netop et retligt spørgsmål, som nævnet efterprøver fuldt ud. Det er denne sontring, der afgør udfaldet i stort set alle habitatsager, hvad enten nævnet ophæver planen (som i [24-07901](#)) eller stadfæster afgørelsen (som ved antennemasten i Knebel, [25-00290](#)).

LOV

[Habitatdirektivet § 6, stk. 3](#)[Habitatdirektivet § 12](#)[Lov om Planklagenævnet § 1, stk. 2](#)[Planhabitatbekendtgørelsen § 3, stk. 2](#)[Planhabitatbekendtgørelsen § 4, stk. 2](#)[Planhabitatbekendtgørelsen § 7, stk. 1-3](#)[Planloven § 58, stk. 1](#)

PRAKSIS

Planklagenævnet · Planklagenævnet stadfæster landzonetilladelse til 36 m antennemast nær Natura 2000-område og fredning i Syddjurs Kommune 23.09.2025

Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om solcelleanlæg ved Torrild: Mangelfuld vurdering af flagermus 05.02.2025

Manglende konkret undersøgelse af bilag IV-arter er en væsentlig retlig mangel

§ 2

Det helt centrale mønster i nævnets praksis er, at en plan **ophæves**, hvis kommunen ikke har foretaget konkrete undersøgelser af bilag IV-arter, dér hvor der er holdepunkter for, at arterne kan forekomme.

I solcellesagen ved Torrild ([24-07901](#)) havde Odder Kommune fundet potentielle yngle- og rasteområder for flagermus i to bygninger, der skulle nedrives, men havde nøjedes med en overordnet egnethedsvurdering. Planklagenævnet ophævede lokalplan nr. 1157 og kommuneplantillæg nr. 4, fordi oplysningsgrundlaget om flagermus var mangelfuldt, og [planhabitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2](#) derfor ikke var overholdt. Det er værd at bemærke, at nævnet i **samme** afgørelse fandt undersøgelserne af stor vandsalamander og løvfro tilstrækkelige – vurderingen er artsspecifik og afhænger af, om der konkret er holdepunkter for forekomst.

Linjen blev gentaget i Svendborg-sagen ([25-01916](#)), hvor kommunen ville nedrive tømmerhaller ved Svendborg Sund uden konkrete besigtigelser eller lytninger. Et flertal lagde vægt på, at der var observeret flagermus i nærheden, som bruger bygninger til yngle- og rastepladser, og udtalte:

Kommunen har ikke haft et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, om der er egnede yngle- og rasteområder for flagermus i de bygninger, som skal nedrives, og om realiseringen af planerne således kan medføre ødelæggelse eller beskadigelse af yngle- og rasteområder for flagermus.

Nævnet ophævede planerne i deres helhed – også selvom den mangelfulde undersøgelse kun angik ét af flere klagepunkter. Det illustrerer, at habitatmangler er **gennemslagskraftige**: én utilstrækkeligt oplyst bilag IV-art er nok til at annullere hele plangrundlaget.

Nævnets dokumentationskrav er konkretiseret i klagenævnspraksis gengivet i Miljøstyrelsens vejledninger. Af [vejledningen om planlægning for lokalplanpligtige solcelleanlæg i det åbne land](#) fremgår eksempelvis, at nævnet i sag **j.nr. 22/08959** fandt undersøgelserne af spidssnudet frø utilstrækkelige:

Det er flertallets vurdering, at kommunen – særligt set i lyset af det forhold, at der er fundet æg fra spidssnudet frø i vandhul 7 inden for planområdet – ikke i tilstrækkelig grad har undersøgt eller redegjort for, om der er en selvstændig bestand af spidssnudet frø inden for planområdet, herunder dennes udbredelse.

Hovedreglerne, der går igen, kan opstilles således:

- **Holdepunkter udløser undersøgelsespligt:** Er der registreret eller potentielt egnede levesteder, skal kommunen undersøge konkret – ikke blot henvise til generelle kilder.
- **Manglende registrering er ikke bevis for fravær:** At arten ikke er kortlagt, kan blot betyde, at der ikke er undersøgt.

- **Den økologiske funktionalitet skal vurderes:** Det er ikke nok at konstatere en bygning eller et træ; kommunen skal vurdere, om nedrivning/fældning bringer den samlede økologiske funktionalitet for arten i fare.

Domstolene har bekræftet denne strengthed. I Middelfart-sagen kendte Retten i Odense den 26. november 2024 en stadfæstende afgørelse fra Planklagenævnet ugyldig, fordi kommunen og nævnet ikke havde opfyldt undersøgelsespligten for bilag IV-arter (flagermus og stor vandsalamander); eftersøgningerne omfattede bl.a. ikke relevante naboarealer og var ikke udført på de optimale tidspunkter eller med de rette tekniske hjælpemidler. Sagen verserer fortsat – Højesteret tog den 15. januar 2026 stilling til opsættende virkning under nævnets anke, jf. [BS-36790/2025-HJR](#).

LOV	Habitatdirektivet § 12	Miljøvurderingsloven § 12, stk. 1
	Planhabitatbekendtgørelsen § 7, stk. 2	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets ophævelse af landsretskendelse om opsættende virkning i sag om miljøvurdering og habitatbeskyttelse	15.01.2026
	Planklagenævnet · Annullering af lokalplan og kommuneplantillæg i Svendborg grundet mangelfulde flagermusundersøgelser	23.09.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om solcelleanlæg ved Torrild: Mangelfuld vurdering af flagermus	05.02.2025

§ 3 Forbuddet mod at inddrage afværgeforanstaltninger i væsentlighedsvurderingen

Et særligt skarpt mønster vedrører **afværgeforanstaltninger**. Planklagenævnet afviser, at en kommune kan medregne afbødende tiltag allerede i væsentlighedsvurderingen (screeningen) for derved at konkludere, at en fuld konsekvensvurdering af et Natura 2000-område er unødvendig.

Det blev tydeligt i sagen om Hornbæk Havn ([24-11452](#)). Helsingør Kommune havde i en væsentlighedsvurdering konkluderet, at udvidelsen af havnen ikke ville påvirke marsvin i det nærliggende habitatområde N195 (Gilleleje Flak og Tragten) væsentligt – men konklusionen byggede på afværgetiltag som »soft start« ved ramning af pæle. Nævnet ophævede planerne, fordi:

Da påvirkningen ikke kunne udelukkes uden disse foranstaltninger, var kommunen forpligtet til at gennemføre en fuld konsekvensvurdering efter Planhabitatbekendtgørelsen § 3, stk. 2.

Selve det, at der er behov for afværgeforanstaltninger for at undgå skade, viser, at en væsentlig påvirkning ikke kan udelukkes – og så er tærsklen for en fuld konsekvensvurdering efter [§ 3, stk. 1](#) krydset.

Nævnet bygger her direkte på EU-Domstolen. I [C-323/17, People Over Wind](#) fastslog Domstolen, at **habitatdirektivets artikel 6, stk. 3** skal fortolkes således, at man i screeningsfasen ikke må tage hensyn til foranstaltninger, der har til formål at undgå eller reducere skade på en beskyttet lokalitet. Inddrages afbødning allerede i screeningen, omgås kravet om en grundig videnskabelig vurdering og om offentlig høring.

Afgrænsningen er vigtig: forbuddet mod afværgetiltag gælder i screenings-/væsentlighedsfasen og ved selve fastlæggelsen af planens indhold. Det er derimod ikke til hinder for, at afværge- og afbødningstiltag indgår i en efterfølgende **fuld konsekvensvurdering** eller i den konkrete realitetsvurdering af bilag IV-arter, jf. næste afsnit.

De rene proceduremæssige miljøvurderingsspørgsmål (SMV/screening) behandles nærmere i [praksisoversigten om miljøvurdering og screening af planer](#), mens VVM af konkrete projekter hører under [vvm-vurdering](#).

LOV	Habitatdirektivet § 6, stk. 3	Planhabitatbekendtgørelsen § 3, stk. 1-2	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Screeningsprocessen efter habitatdirektivet: Afbødende foranstaltninger må ikke udelukke en passende vurdering Planklagenævnet · Ophævelse af planer for Hornbæk Havn grundet mangelfuld miljøvurdering og Natura 2000-vurdering		12.04.2018 08.09.2025

§ 4 Hvad der får planen eller afgørelsen stadfæstet: tilstrækkelig vurdering og afværge uden for screeningen

Spejlbilledet af ophævelsessagerne er de afgørelser, hvor Planklagenævnet **stadfæster**. Mønsteret er, at nærhed til et Natura 2000-område eller forekomst af bilag IV-arter ikke i sig selv er til hinder for planen – afgørende er, om en konkret vurdering på et fyldestgørende grundlag kan udelukke skade.

I vindmøllesagen ved Bjørnstrup ([22-07047](#)) havde Vesthimmerlands Kommune gennemført to konkrete flagermusundersøgelser (2019 og 2021), der registrerede ni arter, og fastsat vilkår om driftsstop for de tre nordligste møller i perioden 15. juli–15. oktober ved lave vindhastigheder samt om etapevis udlusning ved nedrivning af bygninger. Et flertal (9 af 11 medlemmer) fandt grundlaget tilstrækkeligt til at sandsynliggøre, at den økologiske funktionalitet kunne opretholdes, og et enstemmigt nævn godkendte driftsstoppet som egnet afværgeforanstaltning mod kollisioner, jf. **habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a og d**. Her var afværgetiltagene altså lovlige, fordi de indgik i realitetsvurderingen på grundlag af konkrete undersøgelser – ikke som en genvej uden om en påkrævet vurdering.

To landzonesager fra 2025 viser samme afvejning:

Sag	Afstand/forhold til natur	Hvorfor stadfæstet
Ridebane i Vodskov, 25-04374	Ca. 50 m til Natura 2000-område N218; stor vandsalamander/markfirben	Arealet har i årevis været afgræsset og mangler skjulesteder (sten, træstammer, musehuller); ridebanen er ingen væsentlig spredningsbarriere
Antennemast i Knebel, 25-00290	Ca. 10 m til Natura 2000-område N227	Masten placeres på et mindre areal mellem eksisterende bygninger med begrænset naturværdi; kommunens væsentlighedsvurdering efter § 4, stk. 1 og bilag IV-vurdering efter § 7, stk. 1 tilsidesættes ikke

Antennemastsagen blev afgjort med 6 mod 5 stemmer, hvor mindretallet ville tillægge de landskabelige hensyn ved fredningen afgørende vægt. Det illustrerer, at habitatvurderingen kan være tilstrækkelig, selv når et knebent flertal lander på stadfæstelse af andre grunde end naturhensyn.

For afgørelser om landzonetilladelser (§ 35) og dispensationer (§ 19) er det [§ 4](#) (Natura 2000) og [§ 7, stk. 1](#) (bilag IV), der er omdrejningspunktet, mens det for selve planforslagene er [§ 3](#) og [§ 7, stk. 2-3](#). Bevisbyrdens placering er gennemgående: det er **myndigheden**, der skal kunne dokumentere, at skade kan udelukkes – ikke klageren, der skal bevise det modsatte. Det fremgår også af Vestre Landsrets dom i fredningssagen ([BS-28702/2022-VLR](#)), hvor påvirkningen af odderen i et Natura 2000-område dog efter karakteren af indgrebet kunne udelukkes.

LOV

[Habitatdirektivet § 12, stk. 1](#)[Planhabitatbekendtgørelsen § 4, stk. 1-2](#)[Planhabitatbekendtgørelsen § 7, stk. 1](#)[Planloven § 35, stk. 1](#)

PRAKSIS	Planklagenævnet · Stadfæstelse af landzonetilladelse til ridebane i Vodskov trods klager over naturbeskyttelse og nabogener	28.11.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnet stadfæster landzonetilladelse til 36 m antennemast nær Natura 2000-område og fredning i Syddjurs Kommune	23.09.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om vindmøller ved Bjørnstrup	17.11.2022

§ 5 Forsigtighedsprincippet og kravet om at fjerne enhver rimelig videnskabelig tvivl

Bag nævnets dokumentationskrav ligger habitatdirektivets forsigtighedsprincip, sådan som EU-Domstolen har udlagt det. En vurdering er kun tilstrækkelig, hvis den indeholder fuldstændige, præcise og endelige konstateringer, der kan **fjerne enhver rimelig videnskabelig tvivl** om, at planen eller projektet ikke skader lokalitetens integritet.

I [C-411/19, WWF Italia](#) fastslog Domstolen, at det er i strid med **artikel 6, stk. 3** at udskyde dybdegående undersøgelser til et senere projektstadium eller at »rette op« på en negativ vurdering med efterfølgende studier og afbødningstiltag. I [C-461/17, Holohan](#) præciserede Domstolen, at en passende vurdering skal omfatte samtlige arter og levesteder, som lokaliteten er udpeget for, herunder karakteristiske arter og virkninger uden for lokalitetens grænser, hvis de er relevante for bevaringsmålsætningerne.

Planklagenævnet anvender samme målestok. Som gengivet i [vejledningen til miljøvurderingsloven \(planer og programmer\)](#) ophævede nævnet i sag **j.nr. 19/00803** en kommuneplan, fordi den foretagne vurdering »ikke [var] egnet til at fjerne enhver rimelig videnskabelig tvivl« om skade på integriteten af Natura 2000-område N16, hvor damflagermus er på udpegningsgrundlaget. Af samme vejledning fremgår to tilbagevendende beviskrav:

- **Aktualitet:** Oplysninger, der på vurderingstidspunktet var mindst fem år gamle, kan efter omstændighederne være forældede, hvis forholdene kan have ændret sig.
- **Fravær af registrering ≠ fravær af arter:** At kortmateriale ikke viser fund, kan blot afspejle, at der ikke er undersøgt.

For Natura 2000-områderne gælder desuden, at stillingtagen **ikke kan udskydes** til en senere detailtilladelse – også en overordnet plan skal vurderes for sin virkning på udpegningsgrundlaget. Det fremgår af [habitatvejledningen](#), der beskriver det »særlige forsigtighedsprincip« for Natura 2000. For bilag IV-arter i meget overordnede planer (fx arealreservationer) kan endelig stillingtagen efter omstændighederne henskydes til den efterfølgende konkrete tilladelse, men risikoen herved skal i givet fald fremgå af planen. Hvor afværgeforanstaltninger lovligt kan sikre den økologiske funktionalitet – fx driftsstop fastsat efter forvaltningsplanen for flagermus – er beskyttelsen ikke nødvendigvis til hinder for planen, jf. [vejledningen om planlægning for vindmøller](#) og nævnets afgørelse i Bjørnstrup-sagen ([22-07047](#)).

LOV

[Habitatdirektivet § 6, stk. 3](#)[Habitatdirektivet § 12, stk. 1](#)[Planhabitatbekendtgørelsen § 7, stk. 2](#)

PRAKSIS

EU-Domstolen · Bydende nødvendige hensyn til samfundsinteresser og udskydelse af miljøvurderinger i Natura 2000-områder (C-411/19)	16.07.2020
EU-Domstolen · Omfanget af miljøvurderinger under habitatdirektivet og VVM-direktivet ved vejprojekter	07.11.2018
Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om vindmøller ved Bjørnstrup	17.11.2022

§ 6 Klagebehandling ved Planklagenævnet og sammenhængen med domstolsprøvelsen

Klageadgang og sagsgang. Kommunens planvedtagelser kan for retlige spørgsmåls vedkommende påklages til Planklagenævnet efter [planloven § 58, stk. 1, nr. 3](#), og landzoneafgørelser efter nr. 1. Klageberettiget er enhver med retlig interesse samt landsdækkende natur- og miljøforeninger med vedtægtsbestemt formål og mindst 100 medlemmer, jf. [planloven § 59](#). Sagsbehandlingen er som udgangspunkt skriftlig, jf. [lov om Planklagenævnet § 3, stk. 1](#), og nævnets afgørelser er **endelige** i administrativ henseende, jf. [§ 3, stk. 3](#). De kan derimod indbringes for domstolene, og søgsmål skal anlægges senest 6 måneder efter afgørelsen, jf. [§ 3, stk. 4](#).

Nævnet kan **selv supplere oplysningsgrundlaget** under klagebehandlingen. I vindmøllesagen ved et Natura 2000-område ([BS-45479/2022-VLR](#)) havde Planklagenævnet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderet, at en oprindeligt mangelfuld væsentlighedsvurdering kunne afhjælpes ved oplysninger indhentet under rekursbehandlingen, så det på objektivt videnskabeligt grundlag kunne udelukkes, at projektet ville skade området. Vestre Landsret afviste at tillægge søgsmålet opsættende virkning og fandt ikke grundlag for præjudiciel forelæggelse.

Officialprincippets grænser. Nævnet er ikke forpligtet til at prøve klagepunkter, der ikke er rejst, medmindre en ulovlighed er åbenbar. I sagen om Bygholm Å ([BS-56753/2023-HRS](#)) frifandt Retten i Horsens nævnet for et afslag på genoptagelse; retten bemærkede samtidig, at nævnet faktisk havde forholdt sig til støjpåvirkning af flagermus i både anlægs- og driftsfasen.

Domstolene som korrektiv. Selvom nævnets afgørelser er endelige administrativt, prøver domstolene gyldigheden. Middelfart-sagen viser, at korrektionen kan gå begge veje: her havde Planklagenævnet **stadfæstet** kommunens beslutning om ikke at gennemføre miljøvurdering, men Retten i Odense kendte nævnets afgørelse ugyldig, fordi undersøgelsespligten for bilag IV-arter (flagermus og stor vandsalamander) ikke var opfyldt. Højesteret tog i [BS-36790/2025-HJR](#) stilling til, om søgsmålet under nævnets anke kunne tillægges opsættende virkning, og hjemviste spørgsmålet til landsretten med krav om en konkret interesseafvejning, herunder af om der efter en foreløbig vurdering forelå et rimeligt grundlag for ugyldighedspåstanden.

Dispensation efter naturbeskyttelsesloven (§ 3-områder og beskyttelseslinjer) afgøres af Miljø- og Fødevarerklagenævnet og behandles i [praksisoversigten om naturbeskyttelse](#); de generelle plantyper er behandlet under [lokalplaner](#) og [kommuneplan](#).

LOV	Lov om Planklagenævnet § 3, stk. 3, 4	Planloven § 58, stk. 1	Planloven § 59	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets ophævelse af landsretskendelse om opsættende virkning i sag om miljøvurdering og habitatbeskyttelse			15.01.2026
	Landsretten · Vestre Landsrets afgørelse om opsættende virkning og præjudiciel forelæggelse i sag om vindmøller ved Natura 2000-område			22.03.2024
	Byretten · Prøvelse af Planklagenævnets afslag på genoptagelse af kommuneplantillæg – konflikt med Vandrammedirektivet og kobberforurening i Bygholm Å			29.09.2025

§ 7 Sammenfatning: de tilbagevendende mønstre i nævnets praksis

Planklagenævnets praksis om habitatvurdering og bilag IV-arter i planlægningen er bemærkelsesværdigt konsistent og kan koges ned til nogle få bærende mønstre.

For det første er **oplysningsgrundlaget** det springende punkt. Hvor der er holdepunkter for, at en bilag IV-art kan forekomme, kræver nævnet konkrete, opdaterede undersøgelser; en overordnet egnethedsvurdering eller henvisning til generelle kilder er ikke nok. Mangler grundlaget, ophæves planen – som ved solcelleanlægget i Torrild (24-07901) og pakhuse i Svendborg (25-01916).

For det andet håndhæver nævnet **toledet-prøvelsen** fra EU-retten: afværgeforanstaltninger må ikke bruges til at »screene sig fri« af en fuld konsekvensvurdering, som det skete i Hornbæk Havn (24-11452) – men afværge- og afbødningstiltag er fuldt lovlige, når de hviler på konkrete undersøgelser og indgår i realitetsvurderingen, som ved vindmøllerne ved Bjørnstrup (22-07047).

For det tredje er **nærhed til natur ikke ensbetydende med ulovlighed**. Når en konkret vurdering på et fyldestgørende grundlag kan udelukke skade – fordi arealet mangler egnede levesteder, afstanden er tilstrækkelig, eller projektet ikke skaber en spredningsbarriere – stadfæster nævnet, som ved ridebanen i Vodskov (25-04374) og antennemasten i Knebel (25-00290).

Endelig spiller **bevisbyrde og forsigtighedsprincip** sammen: det er myndigheden, der skal kunne fjerne enhver rimelig videnskabelig tvivl, og vurderingen skal udtrykkeligt fremgå af planens redegørelse eller af afgørelsen, jf. [planhabitatbekendtgørelsens § 7, stk. 3](#). Domstolene følger linjen og har i Middelfart-sagen vist sig villige til at tilsidesætte selv en stadfæstende nævnsafgørelse, hvor habitatundersøgelserne var utilstrækkelige.

LOV

[Habitatdirektivet § 6, stk. 3](#)
[Planhabitatbekendtgørelsen § 3, stk. 1-2](#)
[Planhabitatbekendtgørelsen § 7, stk. 3](#)

PRAKSIS	Planklagenævnet · Stadfæstelse af landzonetilladelse til ridebane i Vodskov trods klager over naturbeskyttelse og nabogener	28.11.2025
	Planklagenævnet · Annullering af lokalplan og kommuneplantillæg i Svendborg grundet mangelfulde flagermusundersøgelser	23.09.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnet stadfæster landzonetilladelse til 36 m antennemast nær Natura 2000-område og fredning i Syddjurs Kommune	23.09.2025
	Planklagenævnet · Ophævelse af planer for Hornbæk Havn grundet mangelfuld miljøvurdering og Natura 2000-vurdering	08.09.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om solcelleanlæg ved Torrild: Mangelfuld vurdering af flagermus	05.02.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om vindmøller ved Bjørnstrup	17.11.2022

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Habitatdirektivet § 6	stk. 3	Habitatdirektivet § 12
Planhabitatbekendtgørelsen § 3	stk. 1-2	Planhabitatbekendtgørelsen § 4
Planhabitatbekendtgørelsen § 7	stk. 1-3	Planhabitatbekendtgørelsen § 8

Planloven § 58

stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

12 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

15.01.2026	Højesterets ophævelse af landsretskendelse om opsættende virkning i sag om miljøvurdering og habitatbeskyttelse	10389-12226
------------	---	-------------

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL

3

16.07.2020	Bydende nødvendige hensyn til samfundsinteresser og udskydelse af miljøvurderinger i Natura 2000-områder (C-411/19)	C-411/19
07.11.2018	Omfanget af miljøvurderinger under habitatdirektivet og VVM-direktivet ved vejprojekter	C-461/17
12.04.2018	Screeningsprocessen efter habitatdirektivet: Afbødende foranstaltninger må ikke udelukke en passende vurdering	C-323/17

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

1

22.03.2024	Vestre Landsrets afgørelse om opsættende virkning og præjudiciel forelæggelse i sag om vindmøller ved Natura 2000-område	5404-6481
------------	--	-----------

BYRETTE · FØRSTE INSTANS

1

29.09.2025	Prøvelse af Planklagenævnets afslag på genoptagelse af kommuneplantillæg – konflikt med Vandrammedirektivet og kobberforurening i Bygholm Å	10169-11933
------------	---	-------------

PLANKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

6

28.11.2025	Stadfæstelse af landzonetilladelse til ridebane i Vodskov trods klager over naturbeskyttelse og nabogener	25/04374
23.09.2025	Planklagenævnet stadfæster landzonetilladelse til 36 m antennemast nær Natura 2000-område og fredning i Syddjurs Kommune	25/00290, 25/00259
23.09.2025	Annullering af lokalplan og kommuneplantillæg i Svendborg grundet mangelfulde flagermusundersøgelser	25/01916, 25/01914, 25/01917, 25/03513
08.09.2025	Ophævelse af planer for Hornbæk Havn grundet mangelfuld miljøvurdering og Natura 2000-vurdering	24/11452, 24/11453, 24/11455, 24/11457
05.02.2025	Planklagenævnets afgørelse om solcelleanlæg ved Torrild: Mangelfuld vurdering af flagermus	24/07901, 24/07904, 24/07909
17.11.2022	Planklagenævnets afgørelse om vindmøller ved Bjørnstrup	22/07047